

О ПРЕДЛОГУ ПЕСНИКА МИРОСЛАВА АНТИЋА АСТРОНОМСКОЈ ОПСЕРВАТОРИЈИ ЗА САРАДЊУ

МИЛАН РАДОВАНАЦ

Астрономска опсерваторија, Волгина 7, 11060 Београд, Србија

Резиме: Готово свако писмо Мирослава Мике Антића за историју књижевности може представљати значајан извор сазнања, али за ово о којем је овде реч, са пуно права то можемо рећи. На основу његових тек неколико реченица, сазнајемо више ствари: која је сврха поновног покретања листа за децу *Невен*, шта је "за децу свих узраста" једна од најпривлачнијих тајни, и кога Мика, као главни уредник, сматра најпозванијим да "пружи младима што више одговора о бескрају који нас окружује"; сазнаћемо и какав је био став Опсерваторије по изнетом предлогу, односно њен одговор на ово писмо.

На први поглед наслов који говори о сарадњи једног песника са једном специфичном научном установом, не изгледа баш много реално; подсећа на времена кад су се неки други великани наших народа, из других области живота и деловања, доводили у везу са свим и свачим: те Он и ово, те Он и оно!

Међутим, са задовољством морамо оповргнути сваку сумњу у његову ваљаност: он је уистину тачан, што ћемо одмах и видети.

Обавеза нам је констатовати да је Опсерваторија кроз свој д(р)уги век постојања, како од установа тако и од појединаца, добијала, али и сачувала, многа писма са разним садржајима и предлозима, али ово, добијено од легендарног романтичара, песника *Плавог чуперка*, Мирослава Антића Мике (Мокрин, 1932 - Нови Сад, 1986), према (не)објективном суду потписника ових редова, заузима међу њима посебно место.

И ово писмо о којем ће овде бити речи, Мика је написао и упутио Опсерваторији, не због себе него због младих којима је и посветио сво своје стваралаштво.

Писмо је у име Редакције *Невен* листа за децу, из Новог Сада упутио у Београд на Астрономску опсерваторију 8. августа 1979. године, и потписао га као главни уредник *Невена* (Слика 1). На Опсерваторију је стигло већ дан касније и заведено под бр. 789/1. Иако невелико по обиму, по садржају је писмо неупоредиво значајније, и може бити, сматрамо, значајан прилог у

осликавању мозаика лирске природе Мике Антића, песника и уредника листа за децу.

Мика пише:

Поштовани другови,

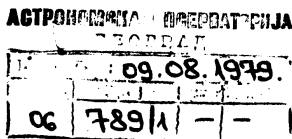
У Новом Саду се ове јесени обнавља деčји лист "Невен" чија је намера да, између осталог, представља младима тајне природе и наука које се њоме баве.

Како је за децу свих узраста звездано небо једна од најпривлачнијих тајни, редакција листа би жељела да и уз вашу помоћ пружи младима што више одговора о бескрају који нас окружује.

Надамо се да ћемо успети да успоставимо сарадњу са вашим научницима и сарадницима.

Молимо вас, за почетак, за могућност да наш сарадник посети опсерваторију и поразговара са вама.

Redakcija "Neven", list za decu
Novi Sad, Bulevar 23. oktobra 31

ASTRONOMSKA OPSERVATORIJA

BEOGRAD

Poštovani drugovi,

U Novom Sadu se ove jeseni obnavlja dečji list "Neven" čija je namera da, između ostalog, predstavlja mladima tajme prirode i nauka koje se njome bave.

Kako je za decu svih uzrasta zvezdano nebo jedna od najprivlačnijih tajni, redakcija lista bi želela da i uz vašu pomoć pruži mladima što više odgovora o beskraju koji nas okružuje

Nadamo se da ćemo uspeli da uspostavimo saradnju sa vašim naučnicima i saradnicima.

Molimo vas, za početak, za mogućnost da naš saradnik poseti opservatoriju i porazgovara sa vama.

U Novom Sadu, 8. avgusta 1979.

(Miroslav Antić, glavni urednik "Nevena")

О ПРЕДЛОГУ ПЕСНИКА МИРОСЛАВА АНТИЋА АСТРОНОМСКОЈ ОПСЕРВАТОРИЈИ ЗА
САРАДЊУ

Двадесетак дана касније, 29. августа (АО, бр. 789/2) на Микино писмо, у име Опсерваторије, одговорио му је њен директор мр Милан Мијатов (Слика 2).

Редакцију листа *Невен*, он обавештава:

Поштовани другови,

Биће нам велико задовољство да сарађујемо у вашем обновљеном деčјем часопису "Невен" који има велику традицију у пружању свих врста информација деци.

Ваши сарадник може да нас посети и да том приликом утврдимо облике сарадње. О датуму и времену доласка вашег сарадника можемо се договорити телефоном (на наводи број) у преподневним часовима.

С другарским поздравом!

Социјалистичка Република Србија
АСТРОНОМСКА ОПСЕРВАТОРИЈА
АО Бр. 789/2
29.08.1979. год.
БЕОГРАД
Волгина 7

РЕДАКЦИЈА ЛИСТА

"N E V E N"

NOVI SAD

Bul. 23. oktobra 31

Poštovani drugovi,

biće nam veliko zadovoljstvo da saradjujemo u vašem obnovljenom dečijem časopisu "NEVEN" koji ima veliku tradiciju u pružanju svih vrsta informacija deci.

Vaš saradnik može da nas poseti i da tom prilikom utvrdimo oblike saradnje. O datumu i vremenu dolaska vašeg saradnika možemo se dogovoriti telefonom (011-419-553) u prepodnevним часовима.

S drugarskim pozdravom!

ДИРЕКТОР
АСТРОНОМСКОЈ ОПСЕРВАТОРИЈИ

M. Mijatov
Mijatov Mr Milan

Слика 2.

После оваква два писма - молбе Мике Антића Опсерваторији за сарадњу, и Опсерваторијиног израженог задовољства да сарађује у обновљеном *Невену* листу за децу - следећи, природан потез, који се просто наметнуо, био је да пронађемо прве бројеве обновљеног *Невена* и да видимо на који начин, у којој форми и обиму је та сарадња и реализована.

Међутим, показаће се, овој на први поглед једноставан и лак задатак, у нашој реалности и није баш био такав!

Наиме, од три посећене библиотеке у Београду (*Nomina sunt odiosa!*), две у својој периодици немају обновљени *Невен*, док је трећа у таквом радном и административном стању, да је једноставније и лакше било отићи у Нови Сад, у Библиотеку Матице српске, и тамо обавити жељени посао.

Тамо смо прегледали првих 16 бројева обновљеног *Невена* из 1979. године, и осетно остали ускраћени за очекиване информације.

Наиме, тек у 3. броју *Невена* пронашли смо садржаје који се односе на "звездано небо", како је то уредник листа Мика Антић био замислио.

Реч је о два прилога, у рубрици "Хало свемир" фељтонског типа; први је са наднасловом "Порука земљи са 930 милиона километара" и насловом преко две стране "Зоре у свемиру сличне нашим", са четири ликовна прилога; и другим, смештеним испод првог, преко обе стране, са насловом "Древни глобус наше планете", са графичким приказима (Слика 3). За разлику од првог прилога који је као целина завршен већ у овом броју, други је излазио у наставцима до броја 8.

Нужно је да констатујемо и следеће: рубрику под називом "Хало свемир" уредник је касније променио у "Другујемо са свемиром". Потом јој је мењао обим, графички изглед и место у листу: у неким бројевима су садржаји о свемиру изостајали, а у онима, међу првих 16 бројева у којима су објављени, изостало је, нажалост, и име аутора (или можда њих више) ових прилога о свемиру. Изузетак је направљен само у два случаја, кад су се испод прилога нашли иницијали, једном у форми К. Р. Т. а други пут К. Т. Р.

Са овако утврђеним чињеницама, нисмо били у могућности да утврдимо ко се крије испод наведених иницијала, а поготову не ко је аутор (или аутори) осталих научно - популарних текстова о свемиру, оних за које нема никаквих података о ауторству. Податке који би нам омогућили решење ове енигме нисмо пронашли ни у импресуму листа.

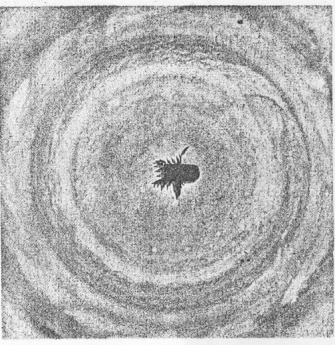
Објављивањем непотписаних прилога, неможемо бити сигурни ни да је аутор (аутори) ових текстова са Астрономске опсерваторије из Београда. Податке о томе нисмо пронашли ни у Опсерваторијиној архиви, као ни у разговору са неким њеним старијим, односно пензионисаним члановима, за које смо претпостављали да би о томе могли нешто да знају.

С обзиром да се појам "небо" налази у наслову двеју Антићевих књига, *Плаво небо* и *Тако замислијам небо*, у песмама да и не говоримо, да је небеско пространство чест мотив у његовим сликама, те да књижевник Слободан Станишић за Мику својевремено написа: „... да је човек са којим сте могли говорити о многим стварима: о филозофији, музици, физици,

HALO SVEMIR ••••• PORUKA ZEMLJI SA 930 MILIONA KILOMETARA ••••• FELJTON

ZORCE U SVEMIRU

Haloo svemire, mi smo tu! Ovo je naša planeta, Zemlja, koja se nalazi na udaljenosti od 150 miliona kilometara od Sunca. Na površini Zemlje žive milijarde ljudi, a u atmosferi se nalaze milijarde bakterija. Zemlja je jedna od najaktivnijih planeta u našem susedstvu. Na njoj postoje razne vrste života, od najjednostavnijih organizama do najkompleksnijih životinja. Zemlja je takođe jedna od najstarijih planeta u našem susedstvu. Ona je nastala pre više od 4,5 milijardi godina. U ovom feljtonu ćemo vam predstaviti neke od najzanimljivijih stvari koje su se dogodile na Zemlji tokom njene duge istorije.

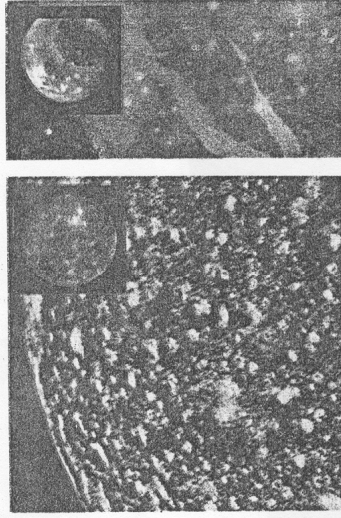

Nebo od hidrogena i helijuma
 »Putnik 1« nam je otkrio da se oblaci velike Crvene mrlje kreću suprotno kretanju skazaljke na satu, da im je potrebno oko šest dana da bi izveli potpunu rotaciju i od temperature okolnih gasovih masa. Najzad, zna se da visoki slojevi atmosfere Jupitera sadrže devedest puta više hidrogena nego helijuma.

Vulkanska lava brza od vetra
 Prva američka sonda koja je dotakla džinovsku planetu, 5. marta, pogledala je izbliza tri, od četiri najveća

BLIŠINE NOŠIIMO

Zemlju izbacuje lavu brzom od 180 km/h. Zbog toga se »lo« tako aktivna? Fana-sitne gravitacione sile zage-vulkanске erupcije.

Genimed, najveći Jupiterov satelit, za razliku od lo-mirna je zemlja čija je kora sasavljena od silikata i ver-vulkanске erupcije.

Povodom tog događaja stotine novinara i naučnika spajali su se u Laboratoriju za istraživanje svemira u Pasa-denau, Kalifornija. U laboratoriju su se nalazili četiri Jupiterom i njegova četiri meseca. Već su dokumenti koje je poslao »Putnik 1« uzbudili astronome. Oni su nam otkrili, aktivne vulkanске erupcije na površini Jupitera, koji okružuje Jupiter, le-denu površinu Ganimeda i površinu Kaliksa preplanu kratera. Po prvi put, izbliza su mogle da se vide velika crvena mrlja džinovske planete, kao i oblaci i stajalni pokretu, koji se komešaju nošenj dži-novskim uraganom. Zahvaljujući aparatima na »Putniku 1«, saznalo se

FELJTON

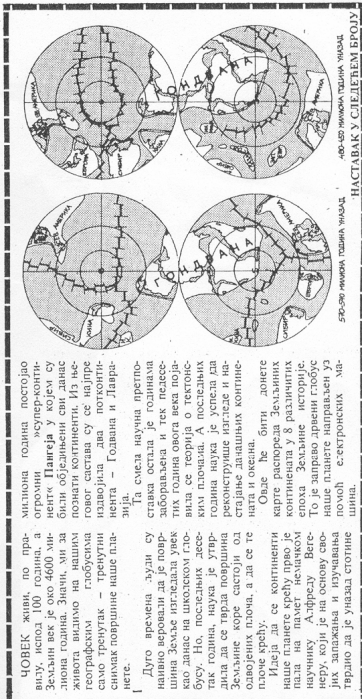
Naborani starci vasione

Kalisto je, verovatno, naj-veći satelit Jupitera. Ona je velika kao naša Zemlja, ali je mnogo veća. Ona je velika kao naša Zemlja, ali je mnogo veća. Ona je velika kao naša Zemlja, ali je mnogo veća.

»Putnik 1« je beznačajno blizu Amalteji, potom i sasvim malom Jupiterovom satelitu, da bi zapazio da je eliptičnog oblika. Šta je »Putnik 2« doneo više od »Putnika 1«? Pre svega, on je bio prvi koji je stigao do nas (za to im je bio potreban preko 51 minut). »Putnik 2« je zatim otkrio u celini prsten oko Jupitera. Dosad se verovalo da je oko Jupitera samo jedan prsten, koji je u prošlosti stajao oko čitavog niza koncentričnih prstenova.

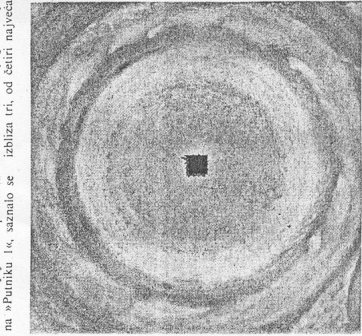
NASTAVAK NA STR. 34

• KALISTO • GANIMED.

ЧОВЕК живи, по првом, на Земљи већ је око 4600 година. Значи, ми за живота видимо на нашим географским глобусима силмак површине наше планете.

Дуго времена, зуми су мислили да је Земља изградена од чврстих материја. Тек недавно веровали да је површина Земље изградена од тектоничких плоча. Последњих година овога века појавила се теорија о тектоничким плочама. А последњих година научна је utvrđeno da se terla površina Zemlje ne sastoji od omeđenih ploča, a da se te ploče sastoje od kontinentalnih i oceanik. Bilo kakve kontinentalne i oceanik kontinentala u 8 različitih epoha. Zemljine istorije. To je zapravo drevni geološki i tektonički proces. U njemu je učestvovalo više od 1000 tektoničkih ploča. To je zapravo drevni geološki i tektonički proces. U njemu je učestvovalo više od 1000 tektoničkih ploča.

Слика 3.
209

астрономији, ...“!, да ли би било реално посумњати да је неке астрономске текстове у *Невену* написао и сам Мирослав Антић?!

Штавише, што је посебно занимљиво, Мирослав Антић се, према неким информацијама, веома занимао за астрономију, чак толико да је поседовао и један астрономски инструмент. Ето интересантне теме за истраживање.

Но ако смо остали и ускраћени за један очекивани податак о недвосмислено прихваћеној сарадњи, преовладава задовољство открића једног непознатог писма Мирослава Антића, које ће бити занимљиво, како за астрономе, можда још и више за историчаре књижевности, али и за све поштоваоце Мирослава Антића, љубитеље лепог стиха.

Ништа мање је и задовољство сазнањем да је Астрономска опсерваторија својим одговором, по ко зна који пут, показала спремност, што и данас редовно чини, да деци пружи све информације у откривању "најпривлачнијих тајни"; али и "деци свих узраста", - како написа Мика Антић.

ON A PROPOSAL FOR COLLABORATION OF POET MIROSLAV ANTIĆ TO ASTRONOMICAL OBSERVATORY

Almost each letter of Miroslav Mika Antić can be a significant source of knowledge for the history of literature, but for this one, published and analyzed in this work, this can be said with lot of right. On the basis of several sentences written there, we learn more things: what is the purpose to re-start the journal for children *Neven*, what is for "childrens of all ages," one of the most attractive secrets, and whom Mika, as the Editor-in Chief, consider as the best person to "give to young people as much as possible answers about the infinity that surrounds us"; we will find out and what was the attitude of the Observatory to his proposal, and its response to this letter.